

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЯВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ВЛОЦЛАВЕКУ
ВИЩА ШКОЛА МЕНЕДЖМЕНТУ
ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ (ISMA)
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА
*за сприяння міжнародних організацій, медичних асоціацій
та об'єднань*

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«СУЧАСНІ НАПРЯМИ ЗМІН
В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я:
МОДЕРНІЗАЦІЯ, ЯКІСТЬ, КОМУНІКАЦІЯ»**

*31 травня 2024 року
м. Одеса, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Запорожан Валерій Миколайович – ректор Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, академік НАМН України (головний редактор);
Орабіна Тетяна Миколаївна – директор Департаменту медичних послуг Міністерства охорони здоров'я України, асистент кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця;
Марічерда Валерія Геннадіївна – перший проректор Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор (науковий редактор);
Дьякон Роман – президент правління Вищої школи менеджменту інформаційних систем (ISMA), доктор технічних наук, професор, академік;
Бука Станіслав – ректор Балтійської міжнародної академії, доктор економічних наук, професор;
Борц Вікторія Ігорівна – гарант освітньо-професійної програми «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом», професор кафедри менеджменту охорони здоров'я Одеського національного медичного університету, доктор економічних наук;
Опря Євген Васильович – завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;
Мельник Євгенія Олександрівна – керівник Академії Національної служби здоров'я України;
Сєбов Денис Михайлович – директор Комунального некомерційного підприємства «Міська клінічна лікарня № 10» Одеської міської ради, доктор медичних наук, професор;
Гавриченко Дмитро Георгійович – медичний директор Товариства з обмеженою відповідальністю «Дім медицини», доктор медичних наук, професор;
Вартанова Олена Вікторівна – професор кафедри управління та смарт-інновацій Київського національного університету технологій та дизайну, старший науковий співробітник Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені К.В. Мамутова» Національної академії наук України, практичний психолог, доктор економічних наук, професор;
Рудінська Олена Володимирівна – завідувач кафедри менеджменту охорони здоров'я Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент;
Кусик Наталія Львівна – начальник навчально-методичного відділу Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент.

С 91 **Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація:** Міжнародна наукова конференція, 31 травня 2024 року, м. Одеса. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 176 с.

ISBN 978-966-397-406-4

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників Міжнародної наукової конференції «Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація» у м. Одесі 31 травня 2024 року у Одеському національному медичному університеті.

Збірник зібраний науковими фахівцями Одеського національного медичного університету і розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК[005.5:614]-043.7"313"(062.552)

ISBN 978-966-397-406-4

© Одеський національний медичний університет, 2024
© Українсько-польське наукове видавництво
«Liha-Pres», 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК СТІЙКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Аналіз механізмів забезпечення якості в системі охорони здоров'я України Борщ Вікторія Ігорівна, Лазор Олена Борисівна.....	8
Модернізація української медичної освіти в умовах глобалізації, реформ та воєного стану Борщ Вікторія Ігорівна, Пастухов Олександр Олександрович	12
Comparative Analysis of Risk Management in the Health Systems in Ukraine and the Republic of Kazakhstan Valakh Viktoria Volodymyrivna, Alimov Olzhas.....	15
Правове регулювання надання акушерсько-гінекологічної допомоги дітям в умовах війни в Україні Валах Вікторія Володимирівна, Гладчук Зіновій Ігорович	19
Система охорони здоров'я України в умовах воєнного стану: сучасні виклики та механізми їх подолання Гордійчук Катерина Ігорівна.....	23
Переваги інвестування в людський капітал в охороні здоров'я Данилко Михайло Валерійович.....	27
Медичні інновації та право інтелектуальної власності українських ЗВО Дружкова Ірина Сергіївна	30
Автономізації медичних закладів в умовах реформування системи охорони здоров'я Клочкова Марина Володимирівна.....	34
Просування нових медичних послуг як складова маркетингової стратегії медичного закладу Князькова Валентина Яківна, Бондаренко Віта Геннадіївна.....	36
Marketing in the field of healthcare in Ukraine: key aspects and challenges Nemchenko Hanna Valeriivna, Dymar Sergii Eduardovych.....	40
Організаційно-управлінські механізми управління ризиками в системі охорони здоров'я Орабіна Тетяна Миколаївна, Марічерета Валерія Геннадіївна	44
Формування адаптивного механізму управління медичним закладом у кризових умовах Рудінська Олена Володимирівна, Щербакова Валерія Володимирівна	47

Створення кластерного закладу охорони здоров'я спроможної мережі госпітального округу: від отримання статусу до затвердження статуту Себов Денис Михайлович, Якименко Олена Олександрівна, Коротасва Вікторія Анатоліївна, Маркіна Катерина Володимирівна.....	51
Пріоритетність доступності медичних послуг в умовах сучасної реформи та воєнного стану Хлібородова Ірина В'ячеславівна, Шахов Віталій Володимирович, Лінькова Тетяна Василівна.....	55
Впровадження кліматичних сервісів як інноваційна стратегія сталого розвитку системи охорони здоров'я України Шаблій Тетяна Петрівна	59

СЕКЦІЯ 2. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я

Інформаційний менеджмент у закладах вищої медичної освіти Бурячківський Едуард Станіславович, Анненкова Ірина Петрівна, Шпильова Катерина Олександрівна.....	63
Досвід застосування цифрових технологій в стоматологічній практиці Гороховський Владислав Васильович, Тарасенко Ірина Йосипівна, Швиденко Юлія Юріївна	67
Впровадження маркетингових цифрових технологій в закладах охорони здоров'я Кордзая Натела Ревазівна, Марічерда Валерія Геннадіївна.....	69
Інформатизація управління медичними закладами Слободяник Наталія Володимирівна	72

СЕКЦІЯ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасні питання організації системи фармацевтичного забезпечення лікарськими засобами Волощук Христина Юріївна, Хлібородова Ірина В'ячеславівна, Беляєва Оксана Іванівна	76
Важливість впровадження бізнес-орієнтованої системи управління на фармацевтичному підприємстві Ящук Ірина Сергіївна, Унгурян Ліана Михайлівна, Беляєва Оксана Іванівна	79

СЕКЦІЯ 4. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

Стан здоров'я працівників медичної галузі в сучасних реаліях України

**Благовещенська Альона Вікторівна,
Пустовойт Тетяна Борисівна, Рогова Олена Геннадіївна 82**

Актуальність створення приватного медичного центру
в галузі кардіології

Кусик Наталія Львівна, Закритов Денис Олексійович..... 87

Проблеми фінансування державними (комунальними) підприємствами
у галузі охорони здоров'я

Кусик Наталія Львівна, Кострицький Євген Євгенович 91

Актуальність створення багатопрофільних клінік
в сегменті реабілітаційних послуг

Кусик Наталія Львівна, Птяшко Дмитро Валерійович..... 94

Деякі тенденції розвитку ринку приватних медичних послуг
в Україні

Кусик Наталія Львівна, Яблончук Вікторія Георгіївна 97

Ефективність медичного персоналу в університетських клініках
як запорука впровадження сучасних технологій
в сфері громадського здоров'я

**Приболовець Ксенія Олексіївна,
Рудінська Олена Володимирівна..... 101**

СЕКЦІЯ 5. РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ КЛІНІК У РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Університетські клініки як лідери у впровадженні передових
медичних технологій та практик

**Бусел Світлана Валентинівна,
Хлібородова Ірина В'ячеславівна,
Берегова Катерина Василівна..... 104**

Вибрані питання комплексного лікування ускладнених
декубітальних виразок м'яких тканин

**Вергун Андрій Романович, Мацях Юрій Михайлович,
Литвинчук Михайло Михайлович..... 107**

University clinic – as a necessary condition for the formation
of professional competences of future dentists

Gorb-Gavrylchenko Inna Viktorivna..... 111

Інноваційні підходи до формування та розвитку академічного реабілітаційного центру у закладі вищої освіти Горошко Вікторія Іванівна	114
Роль наукових парків у комерціалізації університетських інновацій та підтримці сталого розвитку національної медичної індустрії Гребенник Наталя Григорівна	118

СЕКЦІЯ 6. ПСИХОЛОГІЯ КОМУНІКАЦІЙ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Порядок взаємодії органів охорони здоров'я при документуванні домашнього насильства Бабкіна Олена Петрівна, Данильченко Світлана Іванівна	122
Навички комунікації та фасилітації при консультиванні пацієнтів без фізичного контакту Белозерцева-Баранова Юлія Євгеніївна, Скороходова Юлія Вікторівна	129
Аналіз факторів професійного вигорання і задоволеності життям співробітників і студентів закладів освіти в контексті управління корпоративним благополуччям Варганова Олена Вікторівна, Рудінська Олена Володимирівна	131
Аспекти стрес-менеджменту та шляхи подолання професійного вигорання медичних працівників Красіленко Тетяна Миколаївна, Рудінська Олена Володимирівна	136
Комунікація як шлях до психологічного комфорту в процесі професійної діяльності медичних працівників Мовлянова Наталія Вікторівна, Федоренко Оксана Віталіївна, Хлібородова Ірина В'ячеславівна	141
The psychology of marketing under martial law Nemchenko Hanna Valeriivna, Bondarenko Kateryna	145
Система комунікацій в комплексній медико-соціальної і психологічної допомоги хворим на деменцію Прокопенко Наталія Олексіївна, Вялих Тетяна Ігорівна, Величко Наталія Миколаївна	148

Професійні та комунікативні компетентності здобувачів вищої медичної освіти Рожковська Наталя Миколаївна, Попова Лідія Михайлівна, Шевченко Ольга Іванівна	151
---	------------

СЕКЦІЯ 7. ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Machine learning-driven identification of multi-targeted lead compounds among 5,6-dihydro-tetrazolo[1,5-c]quinazolines for neurodegenerative and neglected tropical diseases

Antypenko Lyudmyla Mykolaivna, Antypenko Oleksii Mykolaiovych	155
--	------------

Специфіка застосування штучного інтелекту в медицині
в контексті інновацій та загроз

Князькова Валентина Яківна, Криленко Володимир Ігорович....	159
--	------------

The implementation of artificial intelligence technologies in healthcare during martial law and war

Kolesnikov Yevhennii Borysovych, Kolomiets Nataliia Mykolaivna ...	162
---	------------

Впровадження технологій штучного інтелекту
в галузі охорони здоров'я

Кузмичова Анастасія Сергіївна	166
--	------------

Інноваційні рішення штучного інтелекту
для вдосконалення діагностики та терапії

Черленюк Юрій Юрійович.....	170
------------------------------------	------------

СИСТЕМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Гордійчук Катерина Ігорівна

магістрантка першого року навчання

ОПП «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом»

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Аналіз літературних джерел, а також власний досвід авторів з питань організації медичного забезпечення у зоні ведення бойових дій свідчать про те, що з початком бойових дій на Сході України перед цивільною і військовою медициною постали масштабні проблеми, пов'язані з організацією медичного забезпечення як військовослужбовців так і цивільного населення держави [3–4]. Розв'язана росією повномасштабна війна за рік справила неабиякий негативний вплив на життя та здоров'я людей в Україні, значної шкоди завдала вона й системі охорони здоров'я. Обстріл та руйнування медичних закладів та госпіталів був частиною плану і тактики російських загарбників. Руйнування медичної інфраструктури, брак кадрів та порушення логістичних зв'язків – усе це стало перешкодою до вчасного й повноцінного забезпечення населення медичними ресурсами в умовах воєнного стану. Але попри численні виклики системі охорони здоров'я вдалося вистояти та надати допомогу тоді, коли вона була найбільш потрібна. Українська система охорони здоров'я навіть у мирний час не була зразковою. Війна мала всі шанси повністю знищити медичну систему, але натомість підштовхнула до пошуку ефективних рішень, завдяки яким медицина в країні не лише вижила, а й продовжила розвиватися. Так, за словами Міністра охорони здоров'я Віктора Ляшка, станом на лютий 2023 року, від початку вторгнення росіяни повністю зруйнували в Україні майже 200 медичних закладів, 1218 закладів зазнали пошкоджень. Зокрема, 540 лікарень зруйновані частково, 173 – повністю, також пошкоджено 593 аптеки. Загибло щонайменше 98 осіб медичного персоналу і 134 – зазнали поранень, з них приблизно 18 загиблих медичних працівників і 56 серйозно поранених. Згідно з останніми підрахунками [1] Міністерства економіки та KSE Institute, станом на грудень 2022 року сума прямих задокументованих збитків, завданих інфраструктурі України через повномасштабне вторгнення, сягнула \$137,8 млрд (за вартістю заміщення),

прямі збитки від руйнування чи пошкодження об'єктів охорони здоров'я становлять \$1,7 млрд. За оцінками МОЗ, Україні для відбудови системи охорони здоров'я знадобиться від 14,6 до 20 млрд євро [2].

При цьому спостерігаються масштабні міграційні процеси. За даними Міжнародної організації з міграції від серпня 2022 року, вимушеними переселенцями стало понад 10 млн осіб: близько 6,5 млн – внутрішньо переміщених осіб (ВПО), ще близько 4 млн покинули територію України. Це означає, що люди, які переселилися в інші регіони України, шукали у нових регіонах можливості отримати медичні послуги, що вплинуло на роботу системи охорони здоров'я. Деякі й зовсім відмовилися від лікування або відклали його на потім.

Від початку війни, через великі масштаби знищення української медичної інфраструктури та порушення логістичних зв'язків, медичні установи стикнулися з нестачею великої кількості лікарських засобів та обладнання. За даними опитування ВООЗ, кожен п'ятий хворий (22 %) не зміг придбати необхідні ліки, а на тимчасово окупованих територіях і територіях з активними бойовими – кожен третій.

Іншим випробуванням стала відсутність повноцінних бомбосховищ у медичних закладах. Лікарям доводилося працювати в польових умовах, замінюючи стерильні операційні на підвали й бомбосховища. Відсутність автономної системи вентиляції, водопостачання та суцільні стелі роблять їх непридатними навіть як укриття для здорових людей. Зараз у багатьох лікарнях, розташованих у містах, де не ведуться бойові дії, уже присутні обладнані укриття. У екстрених випадках лікарі зможуть навіть робити там операції, але це не той рівень, який необхідний для повноцінної роботи.

Ще одним питанням є нерівномірний географічний розподіл медичних працівників (між різними регіонами, насамперед, у сільській місцевості), що посилюється дисбалансом працівників за спеціальностями та значним дефіцитом підготовлених фахівців за певними напрямками. Разом з тим, спостерігається недостатня кількість фахівців для розвитку таких напрямків як інтервенційна кардіологія, нейрохірургія, травма-центри, реабілітація, воєнна медицина. Особливо звертає на себе увагу нерівномірний розподіл медичних працівників у Донецькій та Луганській областях порівняно із середніми показниками по Україні. Забезпеченість лікарнями та медичними сестрами/медичними братами на 1 000 населення значно менша, ніж у середньому по країні та в європейських країнах. Забезпеченість лікарнями за деякими пріоритетними спеціальностями на 1 000 населення у цих областях на 30–90 % менша, ніж в середньому по Україні (анестезіологи, торакальні хірурги, серцево-судинні хірурги, нейрохірурги, хірурги, онкологи, неонатологи, кардіологи, невропатологи, радіологи). Спостерігається дуже низький рівень залучення працівників сфери охорони здоров'я для організації медичного обслуговування на рівні

громад. Кадровий потенціал громадського здоров'я, менеджменту та інших напрямків системи охорони здоров'я є вкрай недостатнім для відповіді на сучасні виклики.

Над цим обов'язково потрібно буде працювати як і після закінчення війни, так і на теперішній час. Необхідним на даному етапі (в умовах воєнного стану) є обґрунтування та розробка щонайменше трьох сценаріїв для всіх видів діяльності («базового», «песимістичного» та «оптимістичного») з урахуванням підходів до управління ризиками, що може стати запорукою вдосконалення процесу управління в охороні здоров'я на стратегічних засадах. Ураховуючи всі наявні проблеми та ризики на даному етапі розуміємо, що для розвитку закладів охорони здоров'я управлінці повинні скласти план стратегії на довгострокову перспективу особливо у випадку песимістичного сценарію. Які завдання ми маємо поставити для побудови такої стратегії? Перше – фокус на ментальному здоров'ї. Війна, безперечно, вплинула на психіку кожного українця, що підштовхнуло пацієнтів шукати психологічної допомоги, а лікарів – надавати її у різні доступні способи. На Doc.ua у перші місяці війни помітно зріс попит на послуги лікарів таких спеціальностей, як психолог, психотерапевт, психіатр, невролог. Друге – безоплатні медичні послуги та програми. Програма медичних гарантій не лише продовжує діяти під час війни, а й упроваджує нові пакети послуг. Кожного року комплекс медичних послуг за програма Запланований бюджет на ПМГ-2024 – понад 159 млрд грн. У тому числі 5,2 млн грн – на реімбурсацію лікарських засобів. Третє – міжнародна підтримка системи охорони здоров'я України. Згідно з інформацією Єврокомісії, ЄС успішно скоординував понад 1 000 медичних евакуацій українських пацієнтів через свій механізм цивільного захисту, щоб надати їм спеціалізовану медичну допомогу у лікарнях по всій Європі. Також низка європейських країн оголосила про партнерство у сфері зміцнення системи громадського здоров'я України, на що вже виділено \$ 45 млн. Четверте – цивільно-військове співробітництво. Об'єднання зусиль військової та цивільної охорони здоров'я в єдиний медичний простір дає хороші результати. За офіційними даними, майже 80 % поранених отримують належну медичну допомогу впродовж так званої золотої години, що дає змогу не лише врятувати життя, а й зберегти здоров'я та працездатність. Понад 75 % поранених і хворих військових після лікування повертаються до лав ЗСУ.

Щоб упоратися з викликами воєнного часу, заклади створили центри і відділення різного профілю. Так наприклад, у Національному інституті серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова успішно працює відділення воєнної хірургії серця та магістральних судин. Хороших результатів досягають у відділенні шоку, травми і військово-польової хірургії Інституту загальної та невідкладної хірургії ім. В.Т. Зайцева. У Києві

Інститут травматології та ортопедії створив відділення важкої полі-структурної травми, а харківський Інститут патології хребта та суглобів ім. М.І. Ситенка лікує поранених у відділенні бойової травми. Перелік можна продовжувати, бо кожен інститут долучився до цієї важливої справи. Цивільні клініки приймають і поранених бійців, яким потрібна високо-спеціалізована допомога, і цивільних. Особлива увага й підтримка тим, хто переніс жахіття окупації, постраждав від обстрілів. Інститут Амосова організує майстер-класи для колег з обласних лікарень, консультує, допомагає відкривати кардіохірургічні центри у великих та малих містах, щоб медична допомога була доступною. Високоспеціалізовану кардіохірургічну допомогу надають на базах лікарень у багатьох містах, зокрема Івано-Франківську, Рівному, Полтаві, Вінниці, Одесі, Тернополі, Дрогобичі, Павлограді та інших. За останніми даними, вже прооперовано понад 620 хворих – місцевих жителів і внутрішньо переміщених переселенців з інших областей.

Підсумовуючи, ми можемо констатувати, що задля забезпечення стратегічного планування в системі охорони здоров'я на сучасному етапі в умовах воєнного часу, слід ставити за мету інтеграцію до міжнародного середовища національної системи охорони здоров'я, яка буде передбачати комплексний підхід до проблеми пацієнта, де в центрі буде розміщена не медична послуга як продукт, а саме людина з її проблемами. Планування стратегії та реалізація її моделі означатиме, що громада інвестуватиме в найцінніше – людський капітал[5]. Також важливим у побудові стратегії є цивільно-воєнна взаємодія, реалізація розвитку захисту пацієнтів та медичного персоналу особливо на стаціонарному лікуванні, враховуючи нестабільну ситуацію у деяких районах і областях, що великою мірою залежить від планування і виконання стратегії керівниками закладів охорони здоров'я за песимістичним сценарієм.

Література:

1. Загальна сума прямих збитків, завдана інфраструктурі України через війну, зросла до майже \$138 млрд. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-pryamih-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-cherez-viynu-zrosla-do-mayzhe-138-mlrd/>
2. Звіт про внутрішнє переміщення в Україні. Опитування загального населення раунд 8, 17–23 серпня 2022 року. URL: <https://dtm.iom.int/reports/zvit-pro-vnutrishne-peremischennya-v-ukraini-opituvannya-zagalnogo-naselennya-raund-8-17-23?close=true>
3. Про затвердження адміністративно-територіальних зон відповідальності закладів охорони здоров'я Збройних Сил України за організацію медичного забезпечення: Наказ Міністерства оборони України

від 16.11.2016 року № 608. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_389.pdf

4. Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 16.11.2016 року № 608 «Про затвердження адміністративно-територіальних зон відповідальності закладів охорони здоров'я Збройних Сил України за організацію медичного забезпечення : Наказ Міністерства оборони України від 18.07.2019 року № 389. URL:

5. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року. URL: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F/UKR%20Health%20Strategy%20Feb%2024.2022.pdf>

6. Сафонов Ю. М., Борщ В. І. Стратегічний менеджмент закладів охорони здоров'я: загальні принципи та особливості застосування в галузі охорони здоров'я України. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 8(218). С. 62–69.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-406-4-6>

ПЕРЕВАГИ ІНВЕСТУВАННЯ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Данилко Михайло Валерійович

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Заклад вищої освіти "Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая"
м. Київ, Україна*

Людський капітал в охороні здоров'я є ключовим елементом надання медичної допомоги, а отже інвестиції є основним інструментом його нарощування. Інвестиції в людський капітал вирізняються тим, що це витрати на навчання та освіти, підготовку і розвиток, зміцнення здоров'я, що мають на меті отримання доходу, що перевищує витрати, що виражені у грошовій та/або речовій формі та у формі часу. Окрім доходу носій людського капіталу після інвестування в нього отримує і інші нематеріальні вигоди, такі як підвищення соціального статусу, кар'єрне зростання, професійне визнання тощо. Стратегічні інвестиції в людський капітал можуть принести незрівнянну віддачу в галузі. Ключовими напрямками інвестування є: навчання та освіта; стратегічний найм; програмне забезпечення; аналітичні програмні інструменти; система